

Avdragsbegränsning för förvaltningsutgifter samt avyttringstidpunkt vid konkurs

**Förslag till ändringar i 42 och 44 kap.
inkomstskattelagen (1999:1229)**

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Författningsförslag	3
2.1	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	3
3	Bakgrund och gällande rätt	5
3.1	Avdragsrätt för förvaltningsutgifter	5
3.2	Beskattning av delägarätter vid konkurs.....	5
4	Överväganden och förslag	7
4.1	Höjning av avdragsbegränsningen för förvaltningsutgifter	7
4.2	EU-anpassning av avyttringstidpunkten	8
4.3	Övergångsbestämmelser.....	9
5	Konsekvensanalys	10
6	Författningskommentarer.....	11
6.1	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	11

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås att nivån på begränsningen av avdragsrätten för förvaltningsutgifter som följer av 42 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ska anpassas till dagens förhållanden och höjas från nuvarande 1 000 till 10 000 kronor.

Vidare föreslås att bestämmelserna om avyttringstidpunkt i 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ IL ska ändras i överensstämmelse med EU-rätten, dvs. att andel i ett utländskt företag som hör hemma inom EES och som motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening ska anses vara avyttrad redan när det utländska företaget försätts i konkurs.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 42 kap. 6 §, 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap.

6 §

Förvaltningsutgifter får dras av bara till den del kostnaderna under beskattningsåret sammanlagt överstiger 1 000 kronor.

Förvaltningsutgifter får dras av bara till den del kostnaderna under beskattningsåret sammanlagt överstiger 10 000 kronor.

44 kap.

8 §

Ett värdepapper anses avyttrat om det företag som gett ut det

1. försätts i konkurs och är ett svenskt aktiebolag *eller* en ekonomisk förening,

2. upplöses genom konkurs och är ett annat företag än ett svenskt aktiebolag *eller* en svensk ekonomisk förening, *eller*

3. upplöses genom fusion *eller* fission.

Vid sådana konkurser som avses i första stycket 1 ska en kapitalförlust alltid anses definitiv när företaget försätts i konkurs.

Av 37 kap. 29 § första stycket framgår att bestämmelsen i första stycket 3 inte gäller värdepapper som innehas av det övertagandet företaget vid en kvalificerad fusion *eller* fission.

1. försätts i konkurs och är ett svenskt aktiebolag, en ekonomisk förening *eller* ett utländskt bolag som motsvarar något sådant företag och som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2. upplöses genom konkurs och *inte* omfattas av 1, *eller*

34 §

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det svenska aktiebolag *eller* den svenska ekonomiska förening som gett ut det försatts i konkurs och värdepappret därefter faktiskt avyttrats, är omkostnadsbeloppet noll.

Om ackord träffas *eller* utdelning i konkursen erhålls, ska ersättningen tas upp som kapitalvinst till den del den inte överstiger avdraget för kapitalförlust när värdepappret ansågs avyttrat. Om avdrag gjordes bara för viss del av kapitalförlusten,

Om ett värdepapper enligt bestämmelserna i 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det företag som gett ut det försatts i konkurs och värdepappret därefter har avyttrats, är omkostnadsbeloppet noll.

ska en motsvarande del av ersättningen tas upp som kapitalvinst.

Om beslutet om konkurs upphävs eller om konkursen avslutas med överskott, ska avdraget återföras. Anskaffningsutgiften anses därefter vara omkostnadsbeloppet när värdepappret ansågs avyttrat. Vad som sagts nu gäller inte till den del avdraget räknats av mot erhållen ersättning enligt andra stycket.

34 a §

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investeringssparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *svenska aktiebolaget eller den svenska ekonomiska föreningen* som har gett ut det har försatts i konkurs.

Bestämmelserna i 34 § ska inte tillämpas om ett värdepapper har förvarats på ett investeringssparkonto när det enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats på grund av att det *företag* som har gett ut det har försatts i konkurs.

Första stycket gäller inte tillgångar som, när de enligt 8 § första stycket 1 anses ha avyttrats, utgjorde tillgångar som avses i 24 kap. 38 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.
 2. Bestämmelsen i 42 kap. 6 § tillämpas första gången på beskattningsår som börjar den 1 januari 2015.
 3. Bestämmelserna i 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ tillämpas i fråga om företag som försatts i konkurs den 1 januari 2015 eller senare.

3 Bakgrund och gällande rätt

3.1 Avdragsrätt för förvaltningsutgifter

I 42 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, regleras vad som ska tas upp och dras av i inkomstskattelaget kapital. Från intäkt av kapital får enligt 42 kap. 1 § andra stycket IL avdrag göras för utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster, samt för ränta och kapitalförluster.

För förvaltningsutgifter gäller dock enligt 42 kap. 6 § IL att de får dras av bara till den del kostnaderna under beskattningsåret sammanlagt överstiger 1 000 kronor. Som exempel på utgifter som i praxis har ansetts som förvaltningsutgifter kan nämnas aviseringsavgift för lån (RÅ1983 1:62), bankfacksavgift samt i vissa fall arvoden för förvaltare, förmyndare och god man. Syftet med att begränsa avdragsrätten för förvaltningsutgifter var att underlätta genomförandet av den förenklade självdeklarationen. Avdragsbegränsningen skulle medföra att avdrag för förvaltningskostnader i stort sett skulle komma att upphöra för fysiska personer, se prop. 1984/85:180 s. 71. Alltsedan bestämmelsen infördes år 1986 har nivån på avdragsbegränsningen varit densamma. I utredningen Den reformerade inkomstbeskattningen lämnades denna avdragsbegränsning oförändrad, se SOU 1989:33, del II s. 53.

Vid införandet av IL den 1 januari 2000 ersattes dock det använda begreppet ”förvaltningskostnad” med begreppet ”förvaltningsutgifter”, se 42 kap. 6 § IL. Någon förändring i sak var emellertid inte avsedd varför äldre praxis fortfarande kan användas som vägledning, se prop. 1989/90:110 s. 404 samt prop. 1999/2000:2 s. 493.

Från förvaltningsutgifter, som ska dras av löpande, måste särskiljas transaktionskostnader som ska dras av vid kapitalvinstberäkning efter avyttring. För förvaltningsutgifter och kapitalförluster gäller olika avdragsbegränsningar och olika beskattningstidpunkter.

3.2 Beskattning av delägarätter vid konkurs

För fysiska personer gäller att skattskyldighet i allmänhet inträder vid avyttring av en tillgång, oavsett innehavstid och oavsett hur egendomen har förvärvats.

Med avyttring av tillgångar avses överlåtelse av äganderätt mot ersättning, t.ex. försäljning, byte och liknande överlåtelse (44 kap. 3 § IL). När det gäller delägarätter anses avyttring i vissa fall också föreligga när det svenska aktiebolag eller den svenska ekonomiska förening som har gett ut värdepapperet försätts i konkurs, 44 kap. 8 § första stycket 1 IL. I andra stycket till 8 § anges att vid sådana konkurser som avses i första stycket 1 ska en kapitalförlust alltid anses definitiv när företaget försätts i konkurs. Avdrag medges därför vid konkursutbrottet.

Före 1994 var avyttringstidpunkten knuten till att företaget skulle ha upplösts genom konkurs och då fanns inte begränsningen att det skulle vara fråga om ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening. Genom SFS 1994:778 infördes regeln i 24 § 2 mom. 1 st. tredje meningen 1 lag om statlig inkomstskatt att andelar i svenska företag ansågs avyttrade när

företaget upplösts genom konkurs. Reglerna för utländska företag ändrades inte. Vid införandet av IL den 1 januari 2000 påpekade Lagrådet att det inte fanns någon bestämmelse som uttryckligen föreskrev att en förlust ska anses definitiv eller annars avdragsgill när värdepappret anses avyttrat enligt 44 kap. 7 eller 8 §. När det gällde 8 § var det så att ett värdepapper skulle anses avyttrat och förlusten skulle anses definitiv om det var ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som gett ut värdepappret och företaget försatts i konkurs. Därför gjordes ett tillägg i 44 kap. 8 § andra stycket. Tillägget innefattar inte utländska företag så det innebär att andelar i utländska företag som hör hemma i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, förkortad EES, anses avyttrade när företaget upplöses genom konkurs och att avdrag medges vid en senare tidpunkt än andelar i motsvarande svenska företag.

Skatteverket har i ett ställningstagande funnit att ovan redovisade särbehandling av delägarätter i utländska företag inte är förenlig med artikel 43 och 56 i EG-fördraget, numera artikel 49 och 63 i Fördraget om Europeiska unionens funktionsrätt, förkortad FEUF. En sådan inskränkning i den fria etableringsrätten och den fria rörligheten för kapital för företag som är hemmahörande i en stat inom EES tillåts inte inom EU-rätten och kan inte rättfärdigas. Enligt Skatteverket ska därför en andel i ett utländskt företag anses vara avyttrad redan när det utländska företaget försätts i konkurs om det utländska företaget hör hemma inom EES och motsvarar ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening, se Skatteverkets ställningstagande Avyttring av andelar i utländska företag i konkurs den 1 december 2004, dnr 130 657566-04/111. Således anses även i dessa fall kapitalförlusten vara definitiv i och med att det utländska företaget försätts i konkurs och avdrag medges vid konkursutbrottet.

4 Överväganden och förslag

4.1 Höjning av avdragsbegränsningen för förvaltningsutgifter

Promemorians förslag: Avdrag för förvaltningsutgifter ska bara medges till den del kostnaderna för beskattningsåret sammanlagt överstiger 10 000 kronor.

Skälen till promemorians förslag: I samband med att den nu gällande avdragsbegränsningen för förvaltningsutgifter infördes konstaterade skatteförenklingskommittén i betänkandet Förenklad självdeklaration (SOU 1984:21) s. 153 att en rimlig uppskattning utifrån tillgängliga uppgifter var att antalet avdrag under inkomst av kapital, exkl. extra avdrag och skuldräntor, vid 1981 års taxering uppgick till cirka 1 miljon. Skatteförenklingskommittén uttalade vidare att några helt säkra slutsatser beträffande förvaltningsutgifter inte kunde dras, men att det dock var rimligt att anta att avdrag för förvaltningsutgifter är en mycket frekvent avdragspost. På motsvarande sätt uttalades i prop. 1984/85:180 att avdraget för förvaltningsutgifter var mycket frekvent och att det ofta rörde sig om små belopp. För att underlätta genomförandet av den förenklade självdeklarationen infördes därför den nu aktuella beloppsgränsen. I samband med att denna avdragsbegränsning infördes uttalades i prop. 1984/85:180 s. 71 bl.a. att avdrag för förvaltningskostnader bör medges fysisk person bara för den del av kostnaderna som överstiger 1 000 kronor under beskattningsåret samt att detta skulle innebära att avdrag för sådana kostnader i stort sett skulle komma att upphöra.

Eftersom beloppsgränsen för avdraget för förvaltningsutgifter inte har ändrats sedan begränsningen infördes för 28 år sedan har effekten av reformen med tiden kommit att reduceras. De förhållanden som rådde när reformen genomfördes är i och för sig inte desamma som i dag, men det är åter ett förhållandevis stort antal skattskyldiga som yrkar avdrag med vad som i sammanhanget kan betecknas som tämligen låga belopp. Härtill kommer att Skatteverkets kostnader för att administrera och kontrollera dessa avdrag kraftigt har stigit sedan år 1986. Enligt Skatteverket är det därför fortfarande befogat att ha en begränsning när det gäller rätten till avdrag för förvaltningsutgifter, dock att det framstår som såväl befogat som nödvändigt att höja gränsbeloppet.

Under inkomståret 2011 yrkade 56 000 fysiska personer avdrag för förvaltningsutgifter. Den nuvarande omfattningen av avdraget medför för Skatteverket en betydande manuell hantering i samband med administration och kontroll av de yrkade avdragen. Enligt Skatteverket framstår det mot denna bakgrund som väsentligt att avdragsbegränsningen för förvaltningsutgifter anpassas till dagens förhållanden och att gränsbeloppet höjs så att syftet med den ursprungliga reformen upprätthålls.

Enligt Skatteverket skulle en sådan anpassning uppnås om avdragsbegränsningen för förvaltningsutgifter höjs från 1 000 till 10 000 kronor per beskattningsår. En sådan höjning skulle innebära att

84 procent av de som i dag yrkar avdrag för förvaltningsutgifter, dvs. 47 000 personer, faller bort. En ny beloppsgräns i enlighet med det nu föreslagna skulle således väsentligt begränsa och därmed underlätta Skatteverkets administration och kontroll av dessa avdrag.

Här kan även nämnas att beloppsgränsen för övriga utgifter på 5 000 kronor i inkomstslaget tjänst motsvarar – beroende på marginalskatteeffekten - 1 500–2 900 kronor i skatt. I inkomstslaget kapital motsvarar ett avdrag om 10 000 kronor en skatt om 3 000 kronor. Genom att ha en beloppsgräns för förvaltningsutgifter som i grova drag motsvarar skatteavdraget för övriga utgifter torde benägenheten att yrka avdrag för utgifter i fel inkomstslag minska avsevärt.

Förslaget medför också att drygt 12 000 personer med förvaltningsutgifter understigande 10 000 kronor, som inte har redovisat värdepappersförsäljningarna på blankett K 4 och som lämnade inkomstdeklarationen för taxeringsåret 2012, kan lämna inkomstdeklarationen i Skatteverkets e-tjänst med hjälp av säkerhetskoder.

Lagförslaget

Förslaget föranleder en ändring i 42 kap. 6 § IL.

4.2 EU-anpassning av avyttringstidpunkten

Promemorians förslag: Bestämmelserna i 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ IL ändras i överensstämmelse med EU-rätten.

Skälen för promemorians förslag: För värdepapper i svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar gäller att de ska anses avyttrade i och med att det företag som gett ut dem försätts i konkurs, 44 kap. 8 § första stycket 1 IL. Enligt 44 kap. 8 § första stycket 2 IL är motsvarande avyttringstidpunkt när det gäller värdepapper i utländska företag när företaget upplöses genom konkurs.

Enligt artikel 49 FEUF är inskränkningar i rätten att fritt etablera sig i andra medlemsstater förbjudna. I artikel 63 FEUF är alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land förbjudna. Fri rörlighet för kapital också gentemot tredje land medför att även andra än EU-medborgare kan komma i fråga för denna rättighet.

Bestämmelserna är till för att förhindra att ett land har en ogynnsammare behandling av andra medlemsländers medborgare och företag som vill etablera sig där. Bestämmelserna innebär också att ett land inte får avskräcka sina egna medborgare och företag att etablera sig eller investera i andra medlemsländer.

Senareläggningen i 44 kap. 8 § första stycket 2 IL av avdragsrätten för utländska företag kan innebära att fysiska personer och företag avhåller sig från att etablera sig eller investera i andra medlemsstater. Regeln är därmed en inskränkning av avdragsrätten för utländska företag.

Frågan är då om skillnaden i avyttringstidpunkt för värdepapper i utländska företag som upplöses genom konkurs jämfört med svenska företag kan rättfärdigas. Skatteverket bedömer möjligheten att i realiteten upprätthålla

en effektiv skattekontroll och skatteuppbörd i förhållande till stater utanför EU som begränsad. Inom unionen tillämpas ett samarbete med beskattning och indrivning. Detta samarbete är rättsligt reglerat genom rådets direktiv 2011/16/EU och 2010/24/EU. Direktiven är emellertid inte tillämpliga i förhållande till tredjeland och transaktioner med länder utanför unionen sker i ett annat rättsligt sammanhang. Även om ett skatteavtal innehåller bestämmelser om informationsutbyte och indrivning saknas den djupare samverkan som garanterar att skattefordringar kan fastställas och verkställas. En effektiv kontroll och uppbörd av ett företag med skatterättsligt hemvist utanför EES-området och som inte nödvändigtvis har någon annan koppling till Sverige, är mot denna bakgrund i det närmaste omöjlig.

Inom EES, som tillämpar samarbete inom beskattning och indrivning, är däremot kontroll av uppgifter från företag möjliga. Skillnaden i avyttringstidpunkt för värdepapper i utländska företag inom EES-området som upplöses genom konkurs jämfört med svenska företag innebär därför en inskränkning i den fria etableringsrätten och den fria rörligheten för kapital som inte kan rättfärdigas. Bestämmelsen strider mot artikel 49 och artikel 63 FEUF och måste för företag inom EES anpassas till EU-rätten.

Skatteverket föreslår att detta görs genom att det i 44 kap. 8 § första stycket 1 IL fastslås att vad som sägs om värdepapper som getts ut av ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening även ska gälla för värdepapper som getts ut av motsvarande företag som hör hemma i en stat inom EES.

Som en konsekvens av den nu föreslagna ändringen i 44 kap. 8 § IL behöver följdändringar också göras i 44 kap. 34 § första stycket och 44 kap. 34 a § första stycket IL.

Lagförslagen

Förslagen föranleder ändringar i 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ IL.

4.3 Övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015 och ska

- såvitt avser 42 kap. 6 § IL tillämpas på beskattningsår som börjar den 1 januari 2015 eller senare, och
- såvitt avser 44 kap. 8, 34 och 34 a §§ IL tillämpas på värdepapper som getts ut av ett företag som försätts i konkurs den 1 januari 2015 eller senare.

De i promemorian föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. När det gäller förslaget till ny lydelse av 42 kap. 6 § IL ska det tillämpas på beskattningsår som börjar vid ikraftträdandet eller senare. Övriga bestämmelser föreslås tillämpas på värdepapper som getts ut av företag som försätts i konkurs den 1 januari 2015 eller senare.

5 Konsekvensanalys

5.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna

Inkomståret 2011 yrkade 56 000 skattskyldiga avdrag för förvaltningsutgifter med sammanlagt 483 miljoner kronor, vilket motsvarar en skatt om 145 miljoner kronor. Om avdragsbegränsningen för förvaltningsutgifter höjs från 1 000 till 10 000 kronor per beskattningsår skulle det innebära att 84 procent av de som yrkar avdrag för förvaltningsutgifter, dvs. 47 000 personer, faller bort. Enligt Skatteverkets beräkningar skulle det innebära att 30 procent av det totalt avdragna beloppet, dvs. 229 miljoner kronor skulle falla bort.

Med utgångspunkt i det nu sagda beräknar Skatteverket att förslaget sammantaget kommer att leda till ökade skatteintäkter med 68 miljoner kronor per år.

5.2 Konsekvenser för Skatteverket

Den nuvarande omfattningen av avdraget för förvaltningsutgifter medför för Skatteverket en betydande administration och kontroll av de yrkade avdragen. En ny beloppsgräns i enlighet med det nu föreslagna skulle väsentligt underlätta Skatteverkets administration och kontroll av dessa avdrag. Skatteverket beräknar att förslaget skulle minska verkets kostnader med 4 miljoner kronor årligen. Enligt Skatteverkets bedömning kommer förslagen inte att medföra någon förändring vad avser ärendetillströmningen till de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6 Författningskommentarer

6.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

42 kap.

6 §

I bestämmelsen anges att avdrag för förvaltningsutgifter bara medges till den del dessa kostnader för beskattningsåret sammanlagt överstiger 10 000 kronor.

44 kap.

8 §

I paragrafen regleras när ett värdepapper ska anses vara avyttrat i fall då det företag som har gett ut det försätts i konkurs. *Första stycket 1* behandlar det fallet att värdepapperet har getts ut av ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett utländskt bolag som motsvarar något sådant företag och som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I samtliga dessa fall ska avyttringen anses ha skett då företaget i fråga försätts i konkurs.

Av *första stycket 2* följer att om ett annat företag än de i 1 behandlade, dvs. annat än ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett utländskt bolag som motsvarar något sådant företag och som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, försätts i konkurs ska värdepapper som företaget gett ut anses vara avyttrat när företaget i fråga upplöses genom konkursen.

34 §

Som följer av 8 § första stycket 1 avses med begreppet *företag i första stycket* svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och utländska bolag som motsvarar ett svensk aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening och som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ändringen är en konsekvens av ändringen i 8 §.

34 a §

Som följer av 8 § första stycket 1 avses med begreppet *företag i första stycket* svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och utländska bolag som motsvarar ett svensk aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening och som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ändringen är en konsekvens av ändringen i 8 §.